

N.Y.C. TIME

זמן הדלקת נרות - 7:05

סוף זמני ק"ש - 9:05

- 9:41

סוף זמן תפלה - 10:45

דף היומי לשבת: חולין קכ"ח

בס"ד, עש"ק פ' נצבים-וילך - פרקים ה'-ו' - שנת תשפ"ו לפ"ק

פרשיות נצבים-וילך

של צדיקים וערב עליו מעשיהם.

לכבוד בחור הבר מצוה: יהי רצון שתגדל בתורה וביראת שמים, ותביא נחת רוח להורייך, זקניך, מוריך ועמך, ויהיו דברי תורה ערבים בפייך, ומעשיך ערבים בעיני אחרים, ובקרוב נזכה לנבואת מלאכי: "וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות" (ג:ד).

"ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו" (ל:ב). ביומא (פ:): איתא: א"ר יוחנן: גדולה תשובה שדוחה את לא תעשה שבתורה, שנא' "לאמר הן ישלח איש את אשתו והלכה מאתו והיתה לאיש אחר הישוב אליה עוד, הלוא חנוף תחנף הארץ ההיא, ואת זנית רעים רבים ושוב אלי נאום ה'" (ירמי' ג:א).

כוונת ר' יוחנן: שהקב"ה גירש, כביכול, את כנסת ישראל לאחר שזינתה אחר ע"ז, ועתה הוא כמחזיר גרושתו לאחר שהלכה ונישאת לאחר, שהוא לא תעשה של "לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה" (דברים כד:ד), הנדחה מפני העשה של תשובה.

בס' ושלל לא יחסר איתא: ותמהו האחרונים: הרי תשובה היא מצות עשה, וא"כ מהי הגדלות המיוחדת במה שהוא דוחה לא תעשה שבתורה, הלוא כן היא המדה גם בשאר מצוות עשה - שכל עשה דוחה לא תעשה? ותירצו באופנים שונים.

בחידושי על הש"ס (יומא שם) מיישב הגאון בעל חתם סופר את הקושיא בפשטות: ידוע הסברו של הרמב"ן (שמות כ:ז) לכלל 'עשה דוחה לא תעשה': מפני שהעשה יוצא ממדת האהבה, בעוד הלא תעשה יוצא ממדת היראה, ולכן מצות עשה גדולה ממצות לא תעשה, כמו שהאהבה גדולה מהיראה, כי המקיים ועושה בגופו ובממונו רצון אדוניו, גדול מהנשמר מעשות הרע בעיניו, ולכן אמרו 'אתי עשה ודחי לא תעשה'.

אך הנה, העושה תשובה מיראה - אין זה ממדת האהבה אלא מיראה, וא"כ הי' מן הדין שלא תדחה תשובה מיראה את הלא תעשה, ומ"מ גדולה תשובה שדוחה לא תעשה שבתורה.

"לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו" (ל:יב). בכתב סופר עה"ת איתא: דורשי רשומות אומרים 'מי יעלה לנו השמימה' ראשי תיבות 'מילה'. כוונתם נ"ל דכתיב "דרכיה דרכי נועם" (משלי ג:יז), וכל מצוות ה' אינם מתנגדים לטבע האדם ואין בהם מדת

"אתם נצבים היום כולכם" (כט:ט) [לכבוד בר מצוה]. במדרש תנחומא (פ' נצבים ס"ב) איתא: כולכם ערבים זה בזה - אפי' צדיק א' ביניכם, כולכם עומדים בזכותו. ולא אתם בלבד, אלא אפי' צדיק אחד ביניכם, כל העולם כולו בזכותו עומד וכו' וכשאחד מכם חוטא - כל הדור לוקה, וכן אתה מוצא בעין "הלא עכן בן זרח מעל בחרם וגו'" (יהושע כב:כ). מדת פורעניות מועטת, והדור נתפס בה. מדה טובה מרובה, על אחת כמה וכמה.

בפ"ק דקידושין (מ:): איתא: ר' אלעזר בר' שמעון אומר, לפי שהעולם נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת - אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת - אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה.

ובמשנת רבי אהרן (מאמרים ושיחות מוסר, ח"א עמ' רמ"ג) מובא מהתומר דבורה בשם הקדמונים, דנשמות ישראל כלולות יחד, ויש ענין של איחוד ושייכות זה לזה בנפשות ישראל, דיש בזה חלק של זה, ובוה חלק של זה, והוא הטעם של הא' דישראל ערבים זה בזה מפני שממש יש בכל אחד חלק אחד של חבירו, וכשחוטא האחד, פוגם את עצמו ופוגם החלק אשר לחבירו, ועל כן מתחייב חבירו ג"כ בחטא. וכן הוא ג"כ בזכות, דמצד איחוד הנפשות הוא זוכה ע"י חבירו ומזכה את חבירו.

בס' אמרי אמת (ריש פ' נצבים) מבואר דענין זה של ערבות היחיד בעד הרבים וערבות הרבים בעד היחיד מרומז בברייתא דר' ישמעאל: מכלל שהוא צריך לפרט, ומפרט שהוא צריך לכלל.

וזהו הלימוד של בר מצוה. כשמגיע הבחור לגיל המצוות נכנס לכלל ערבות ויכול להצטרף למנין עשרה לדבר שבקדושה, ויכול להוציא את אחרים בקידוש, בהבדלה, ובשאר מצוות.

והנה, הורי בחור הבר מצוה - יסוד הנהגתם הוא אחריות וערבות בעד אחרים ע"י מעשיהם הכבירים בלימוד תורה לאחרים, הכנסת אורחים, גמילות חסדים וזיכוי הרבים.

ויש להעיר דמילת 'ערב' - בנוסף לפירושו שמכוון כלפי מי שהוא אחראי בעד אחרים, עוד פירוש הוא 'נעים' (pleasant). אדם שמרגיש אחריות בעד זולתו לעזור לו ברוחניות ובגשמיות הוא אדם ערב ונעים. ופירוש זה השני מתאים מאד למשפחת בחור הבר מצוה שלנו.

נסיים בדברי ילקוט שמעוני (פ' עקב רמז תנ"ה): שבעה [רקיעים הן]: שמים, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות. וכבודו של הקב"ה יושב בערבות, שנא' "סולו לרוכב בערבות וגו'" (תהלים סח:ה). ומה רבותינו מקיימין 'סולו לרוכב בערבות'? שהקב"ה רואה במעשיהם

אכזריות, חוץ ממצות מילה שקשה על האב למול את בנו הרך ורחמנותו עליו, וזה נגד הטבע קצת. אבל ה' עוזר לאב לקיים המצוה בתמימות כדאמר: "וכרות עמו הברית" (נחמ"י ט:ח) - שעמד לימינו לעוזרו (עיי' שיה"ר פ"ד א').

וזו כוונת הכתוב "לא בשמים היא", שאין התורה נגד טבע בני אדם ורחוקה לעשות, "לאמר מי יעלה לנו השמימה" ר"ת 'מילה' - אפי' מצות מילה שקשה ביותר מכל המצוות, מ"מ קרוב אליך מאד כי אם יזמין עצמו לכך הקב"ה עוזרו, וק"ל.

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו'" (לא:יב). בגמ' (חגיגה ג.) איתא שדרש רב"ע עה"פ "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" - אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין? כדי ליתן שכר למביאהן.

ובמכילתא (פ' בא פרשה ט"ז) ובמדרש (ילקוט פ' בא רמז רט"ז) מסיימים על זה שאמר ר' יהושע: אשרין אברהם אבינו שרבי אלעזר בן עזריה יצא מחלצין.

ובהקדמה לשו"ת בית יצחק (או"ח סי' כ"ו, מובא בס' סוכת היוצרים) להג"ר יצחק יהודה שמעלקיש זצ"ל מלבוב פי' שדרשת רב"ע במקרא זה מתאחדת עם השבחה שנתן השי"ת לאברהם אבינו להנחות את בניו ובני ביתו בדרך ה'. וזהו שאמר רב"ע 'טף למה באין, כדי ליתן שכר למביאהן', שע"י עמלו וגידולו עמו מנוער להכניסו לביהמ"ד ולחנכו לתורה, יתחנך מנוער לעבודת השי"ת ותורתו. ושכר גדול יהי' למביאו, כי זה עיקר גדול וחובה עלינו. ולכן אמר ר' יהושע 'אשרין אברהם אבינו שראב"ע יצא מחלצין'.

בענין הבאת תינוקות לבית הכנסת

עה"פ: "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" (לא:יב), איתא בפ"ק דחגיגה (ג.): טף למה באים. כדי ליתן שכר למביאהם, מקושיית הגמ' מבואר דאין שום ענין בהבאת טף להקהל לולא שע"י ציווי התורה להביאם יש שכר למביאהם.

והנה בירושלמי בסופ"ק דיבמות איתא שכאשר חכמי ישראל נכנסו אצל רבי דוסא בן הרכינס "ראה [רבי דוסא בן הרכינס] את רבי יהושע וקרא עליו 'את מי יורה דעה' (ישעי' כח:ט), זכור אני שהיתה אמו מולכת עריסתו לבית הכנסת בשביל שיתדבקו אזניו בדברי תורה" (ויעו"ע ברע"ב באבות פ"ב מ"ח). וא"כ כיון שיש מעלה בהבאת תינוקות למקום ששומעים דברי תורה אינו מובן מהי קושיית הגמ' "טף למה באים".

בספר פנינים מבי מדרשא איתא: ומצאתי בספר יפה מראה (על הירושלמי בסופ"ק דיבמות) שכבר הרגיש בקושיא זו, וז"ל: וא"ת הא דאמר לעיל פ"ק דחגיגה טף למה באים, כדי ליתן שכר למביאהם, אימא כדי שיתדבקו אזניהם בדברי תורה. וי"ל דהתם בקטנים טפי אבל הכא אע"פ שהיה בעריסה היה גדול קצת שיבין קצת וכמ"ש 'גמולי מחלב עתיקי משידי' (ישעי' שם), עכ"ל היפה מראה שם (ובספר מקור חיים לבעל החות יאיר באור"ח סי' קנ"א ס"ג העתיק דבריו).

ומדברי היפה מראה יש ללמוד כמה חידושים: א) דחיוב הבאת הטף בהקהל הוא אפי' בקטני קטנים וכמו שנקט כן במנח"ח (מצוה תרי"ב אות ד') שהיכא שיצא התינוק מכלל נפל יש מצוה להביאו להקהל.

ב) עוד נראה מדבריו דבאמת אין ענין בעצם הבאת הטף להקהל, משום שהם כעצים ואבנים שבלא"ה אינם מבינים שום דבר, אלא שמ"מ התורה ציותה להביאם רק כדי שיהיה למביאיהם שכר במה שטרחו להביאם וקיימו בזה מצות התורה. ג) עוד יש ללמוד מדבריו שהמעלה שמצינו בירושלמי שיש ענין בהבאת קטנים לביהכנ"ס שישמעו דברי תורה [וכפי שנהגה כן אמו של רבי יהושע] הוא דוקא בתינוק שמבין קצת מה ששומע, אבל תינוק שאינו מבין כלום - אין מעלה במה ששומע דברי תורה.

והנה במה שחידש היפה מראה שתינוק שאינו מבין כלל אין ענין שישמע דברי תורה, יעו"י בספר פלא יועץ (ערך יונקי שדים) שכתב בזה, וז"ל: ובזמן היותו יונק צריך שתהא דעת אביו ואמו לגדלו על התורה ועל העבודה. ואם בא ללמוד, ילמד בצד הילד, כדי שתהיינה אזניו קשובות לדברי תורה. וכמאמר רז"ל (אבות פ"ב מ"ח): רבי יהושע בן חנניא - אשרי יולדתו. ופירשו (רש"י שם) שילדתו גרמה לו שיהא חכם, שהיתה מולכת עריסתו לבית המדרש כדי שישמע דברי תורה, ע"כ. עוד כתב בענין זה הפלא יועץ (ערך תורה), וז"ל: ובזמן ההריון תשתדל האשה לשמוע קול התורה, וכן אחר הלידה יושיבו הולד במקום תורה; וכמו שאמרו על מאי דתנן: "רבי יהושע בן חנניא - אשרי יולדתו", שאימו גרמה לו שיהיה חכם גדול, שבזמן הוורתה היתה הולכת לבית המדרש לשמוע דברי תורה, והיתה אומרת לחכמים, בקשו על הולד שבמע"י שיהא חכם. וכשילדה, הוליכה עריסתו לבית המדרש כדי שישמע דברי תורה ויקבעו במוחו, עכ"ל הפלא יועץ. ומבואר לכאור' מדברי הפלא יועץ שגם תינוקות שאינם מבינים כלום יש ענין שיכנסו באוזנם דברי תורה ודלא כדעת היפה מראה.

עוד יש להעיר בדברי היפה מראה, דהנה כבר נתבאר שמדבריו מבואר לכאור' שמקושיית הגמ' "טף למה בא" מבואר שבאמת לולא מצות התורה להביא הטף אין ענין בהבאת הטף משום שבקטני קטנים אין שום מעליותא שישמעו דברי תורה, אלא שציותה התורה להביאם כעצים ואבנים כדי שיהיה שכר למביאיהם. אמנם, יעו"י בספר דברי דוד לבעל הט"ז שכתב כאן וז"ל: "ואי בטף שאין להם עצמם תועלת בזה מה שכר שייך לאב במה שמביא זה הטף דהוה כאילו מביא חתיכות עצים ואבנים".

ויעו"ע בספר החיים לאחי המהר"ל (בספר חיים טובים פ"ב) שכתב: "ויש מפרשים שאין לתינוק עצמו שום תועלת, ואפילו הכי האב המביאו לבית המדרש מקבל שכר טוב על מחשבתו הטובה, שכל מה שהאדם עושה לכבוד קונו אפילו מסיע אבנים ממקום למקום בעלמא אף על פי כן יש לו שכר טוב בעמלו. ואין דעתו כן, שלא מצינו עבודת השם יתברך רק במי שטורח על התורה ועל העבודה, לא במסיע אבנים בעלמא לשם קונו, ולכן נראה כדפירשתי", עכ"ל ספר החיים שם. הרי שהט"ז ואחי המהר"ל נקטו דודאי אי אפשר לומר דכוונת הגמ' "טף למה באים" היינו שאין שום תועלת לטף עצמם, דודאי לא תצוה התורה להביא עצים ואבנים כדי ליתן שכר למביאיהם.

בספר הקטן והלכותיו (פי"א סע' י"ב) איתא: ראוי שאב יביא את בניו הקטנים לבתי כנסיות כדי לחנכם במצוות, אלא שישגיח האב עליהם שיעמדו באימה ויראה. ובעודם קטנים מוטב שלא להביאם כלל לבית הכנסת, מפני שהם מבלבלים השומעים (מ"ב סי' צ"ח סק"ג, סי' קכ"ד ס"ק כ"ח). וכשמביאם, ישים לבו שיהיו נקיים לגמרי מצוואה וכו' הם ומלבושיהם, כדי שלא להכשיל את המתפללים בזה (מ"ב שם).

בהערה כ"ב איתא: במס' סופרים (פי"ח ה"ו) איתא: טף למה בא, כדי ליתן שכר למביאהן, מכאן נהגו בנות ישראל קטנות לבוא לבתי כנסיות, כדי ליתן שכר למביאהן והן לקבל שכר, ע"כ. [ונכתב שם בנחלת יעקב דאע"ג דקטנים לאו בני שכר ועונש, מ"מ יכנס יראה

בלבכם בגדלותם ועי"ז יקבלו שכר]. ובתוס' (חגיגה ג. ד"ה כדי וכו') גרס קטנים עיי"ש. ובאור זרוע (ח"ב סי' מ"ח) כתב בזה"ל, "לא היו מניחין בניהם הקטנים אחריהם, אלא היו מוליכין אותם לבתי כנסיות, כדי לזרזן במצוות ... וגם מחמת שבאים קטנים לביהכנ"ס נכנסת יראת שמים בלבם, כדתנן יהושע בן חנניה אשרי יולדתו, ומפרש בירושלמי (פ"ק דיבמות ה"ו) משום שהיתה אמו מוליכתו לביהמ"ד, כדי שידבקו אזניו בדברי תורה ... עכ"ל.

וע"ע בשו"ת תשובה מאהבה (ח"ב סי' רכ"ט אות י'). ואמנם יש להם זכות בזה, עיין ילקוט שמעוני (עקב סי' תתע"א), אך אין זה חיוב. וע"ע באגרת הגר"א דמזהיר לבני ביתו דלא ילכו הנשים לבית הכנסת. וצ"ל דמ"מ מקבלת הילדה רגשי קדושה ויראת שמים דזה בקטנותה מועיל לה הרבה. [ובספר הזכרונות זכרון (י' פ"ו לרבי שמואל אבוהב) כתב בשבח אדם שהורגל מקטנותו להשכים לבית הכנסת, דאז קל שלא לשנות טבעו ולהשכים תמיד], ובאובה מוסר (פ"ט"ז) כתב שהאב או המלמד ילמדו הקטנים פירוש התפילות וביאוריהן.

וראה ג"כ בשו"ע (או"ח סי' תרפ"ט סעי' ו') שכתב, דמנהג טוב להביא קטנים וקטנות לשמוע מקרא מגילה. ע"כ. וכתב במ"ב (שם ס"ק ט"ז), שזהו כדי לחנכם במצות פרסומי ניסא, ומטעם זה ישנם פסוקים שקוראין הקהל בקול רם, כדי לעורר את הקטנים שלא ישנו ויתנו לבם על הקריאה, אך יזהר שלא יביא קטנים ביותר, שהם מבבלבליים דעת השומעים ובוזה אין האב מקיים מצוות חינוך כלל, ומצד מצות חינוך צריך כל אב להחזיק בניו הקטנים אצלו ולהשגיח עליהם שישמעו הקריאה (מ"ב שם ס"ק י"ז-י"ח, ועיי"ש בביה"ל).

בהערה כ"ד שם איתא: וראוי לאב שילמדם לענות אמן במקום שצריך לענות, וכן אמרו חז"ל (סנהדרין ק"י): שמיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעוה"ב, עיי"ש. וכן בתדב"א רבה (פי"ג) מעשה באדם וכו' המובא ברמ"א (או"ח סי' קכ"ד סעי' ו'). וראה ברמ"א (סי'

קמ"ט) שהביא מהאור זרוע שמביאים התינוקות לנשק התורה, כדי לחנכם ולזרזם במצוות, עיי"ש. וראיתי שמביאים משו"ת משפטיך ליעקב (גרינוואלד) שכתב, שיש לאחר את זמן התפילה בביהכנ"ס כדי לאפשר לקטנים שהגיעו לחינוך לבוא להתפלל בציבור, ובלבד שלא יעבור משום כך זמן ק"ש ותפילה, וכן שלא יהיה בזה טורח לציבור ולא תצא מזה מחלוקת, וזהו ג"כ משום חשיבות הבל פיהם של תשב"ר (עיין שבת קיט:), ע"כ.

ועיין במ"ב (סי' ק"ד ס"ק א') שכתב, שמותר לרמוז בידיו לתינוק או ילד המפריעים לכוונת המתפלל, כדי שישתוק ולא יטרידו מתפילתו, ואם אינו מועיל, ירחיק את עצמו ממנו ולא ידבר עמו, וכ"כ בשע"ת שם. וע"ע בשו"ת באר משה (ח"ג סי' י"ב). אך יש להסתפק במקרה שעדיין נטרדת כוונתו, האם מותר לו לילך ולהשתיקם, דומיא למש"כ במ"ב (שם ס"ק ב') דהעומד בתפילה ונסתפק באיזה דין כגון ששכח איזה דבר בתפילה, מותר לו ללכת ממקומו למקום מיוחד ולעייין שם בספר, וכן נראה דמותר לשאול הדין, עכ"ד. וצ"ע.

ובספר חנוך לנער להגר"י בלוי זצ"ל כתב, דמסתבר דאב או אם העומדים בשמונה עשרה ורואים את בנם שאינו מתפלל כראוי והדבר מפריע לכוונתם [של האב או האם], דרשאים לרמוז לו שיתפלל כראוי. ובשו"ת אבני ישפה (עמ' נ"ז) הביא בשם מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל שהורה דילד המבקש מגדול המתפלל י"ח להראות לו מה צריך להתפלל דלכתחילה לא יענה לו, אא"כ הילד מטריד עי"ז את כוונתו. ומן הראוי להראות לקטן מה להתפלל קודם שמתחילים בתפילה, אף אם ע"י כן יפסיד את תחילת התפילה עם הציבור. [וכע"ז כתב המג"א (סוסי" צ"ו) דבנפל ספר לארץ, והוא באמצע תפילת י"ח והדבר מטריד ומפריע לכוונתו, דמותר להגביהו. ובשו"ע הרב (או"ח סי' צ"ז) כתב דאם נפל הטלית מעליו והדבר מטריד ומפריע לכוונתו, דמותר להרימה, וע"ע בבן איש חי (משפטים אות ו' בשנה ראשונה)].

לז"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
 לז"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
 לז"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

PARSHIYOS NITZAVIM-VAYEILECH
 © COPYRIGHT 2026
 BY RABBI MATIS BLUM Z"L

לז"נ אסתר בת שלמה זלמן שטרן ע"ה

רוחמה ליבא בת רבקה לרפו"ש
 צביה חיה בת לאה ברעניא לרפו"ש

“ושבת עד ה' אלקיך” (דברים ל:ב)

“And you shall return to Hashem, your G-d ...”

The *Alter of Novardik, Z'T'L*, would say: Repentance is more profitable than any business venture in this world, for, in regard to Teshuva, if one repents out of love for Hashem, then even the losses become profits - the Aveiros are transformed and credited to him as Mitzvos.

“ובחרת בחיים למען תחיי” (ל:יט)

“And you shall choose life so that you and your children will live.”

“Will I merit Olam Haba (Avoda Zoro 18a)?” The Sefer, *Me'ora Shel Torah* observes that this was the type of question that troubled earlier generations - “What is my future going to be?”

However, we are only concerned with our present: What will others say ... what is my financial status ... how do others perceive me ...

“וילך משה ... ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, לא אוכל עוד לצאת ולבוא” (לא:א,ב)

“And Moshe went ... And he said to them, ‘I am 120 years old today, I can no longer go out and come in ...’”

Why does the Parsha begin with the words “וילך משה”?

The *Kli Yokor* explains that what Moshe said, “לא, לא אוכל עוד לצאת ולבוא” - “I can no longer go out and come in” - could be interpreted in two ways: I am physically unable to go and come; or, I am not permitted by Hashem to go and come. Therefore, the Parsha relates that Moshe went throughout the camp to show that he was physically healthy. Thus, the meaning of “לא אוכל עוד לצאת ולבוא” means that Hashem will not permit me to go and come.

“והסתרת פני מהם” (לא:יז)

“And I will hide My countenance from them ...”

The *Da'as Zekeinim* compares this to a child who has committed a grave offense, and the father instructs another person to severely beat him. However, while the son is being punished, the father turns his head away, because he cannot bear to see his son suffering. The same is true with

the relationship between Hashem and Klal Yisroel - even when the Jewish people sin, and Hashem gives them into the hands of others to punish them so that they will mend their ways. Hashem, *Kevayachol*, turns His countenance away so as not to see the suffering of His children.

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

According to the Ramban and others, the Mitzva of Teshuva is found in this week's Sidra.

According to the Midrash Tanchuma in Parshas Ha'azinu, the concept of Teshuva applies only to Bnei Yisroel, not to the *Umos Ha'olam*. This is expressed explicitly by the Rama Mi'Pano in his Sefer, *Asara Ma'amaros* (II:11).

However, some ask that we see from the story of Yona and the people of Ninvei that Teshuva applies also to the *Umos Ha'olam*.

There are some who explain that the Chiddush of Teshuva that applies to Bnei Yisroel is that the sin is erased retroactively and it is considered as though the person never sinned. Concerning the *Umos Ha'olam*, Teshuva can help to avoid punishment, but the act of the sin and its blemish remain, and there is a strong propensity for them to return and sin again (which is what actually occurred to the people of Ninvei forty days later, as it is recorded in the Yalkut Shimoni, which states that they were then destroyed). For further discussion, see *Devash L'fi* (Ma'areches Ches) in the name of the Bina L'itim; *Takonas Hashovim* of Rav Tzadok; *Koveitz He'aros* on *Yevomos* 132; *S'fas Emes* on Parshas Naso; and *Teshuvos Divrei Yisroel* I:51.

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) Where is Bris Mila alluded to in Parshas Nitzavim?
- 2) What is the final Mitzva in the Torah?
- 3) Where is the Mitzva of Teshuva found in the Torah?
- 4) Is an *Aveil* obligated in the Mitzva of *Hakheil*?
- 5) Is the father of a deaf, blind or lame child required to bring him to *Hakheil*?

- 6) Why do we not recite Birkas Hachodesh before Tishrei?
- 7) The Parsha begins with the words "You are standing today ..." - Which day was that?
- 8) Parshas Nitzavim is the second to the shortest Parsha (Vayeilech is the shortest). Which Aliya of Parshas Nitzavim is the longest reading?

ANSWERS

- 1) The first letters of **"מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמִימָה"** (ל:יב) spell out *Mila*. The Da'as Zekeinim deduce from this that in the merit of *Bris Mila*, Moshe was able to ascend to the heavens to receive the Torah.
- 2) According to the Chinuch and others, the final Mitzva in the Torah is the Mitzva of writing a Sefer Torah. The Rambam in Sefer Hamitzvos (194) writes that the prohibition of Yayin Nesech is learned from a Posuk in Parshas Ha'azinu - **"לֹא יִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכִים"** (לב:לח).
- 3) According to the Ramban (Devorim 30:11) it is found in Parshas Nitzavim - **"כִּי הַמְצֹוֶה הַזֶּה וְגו'**". The Rambam (Sefer Hamitzvos, Esin 73) is of the opinion that the foundation of the Mitzva of Teshuva is the Mitzva of Vidui which is found in Parshas Naso (5:7).
- 4) Yes (Rambam, Hilchos Chagiga 3:2).
- 5) Yes (see Minchas Chinuch 612:4).
- 6) The Posuk, referring to Rosh Hashana, says that the Yom Tov is hidden - **"בְּכֶסֶף לַיּוֹם חֲגֹנוּ"** (תהלים פא:ד). The Levush (O.C. 581:1) and Mogein Avrohom

(417:2) write that we hide the date of Rosh Hashana [which is also Rosh Chodesh] to confuse the Soton.

- 7) Either the first of Shevat (Radal on Koheles Rabba 1:12), or the seventh of Adar (Rashi).
- 8) The third Aliya on the weekday and Shabbos Mincha reading of Parshas Nitzavim is the longest weekday Aliya - 14 Pesukim [with the exception of those who read all 42 Masa'os for Parshas Mas'ei, and the third Aliya on Zos Chanuka - which is not an ordinary weekday].

NOW AVAILABLE

The sefer **נר מתתיהו** is available for purchase:

- in seforim stores
 - via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
 - by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood.
- Please be in touch via email.

The sefer **מצא טוב** on **שמחות** and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

*The material for this issue has been reprinted
from previous years*